

Vischnaunca
Tujetsch

Invitaziun

5. Radunonza dil cussegl da vischnaunca

dil trienni 2020/2023

mesjamna, ils 3 da fevrer 2021, allas 20.00 uras
ella halla dalla casa da scola a Sedrun

Tractandas:

1. Avertura
2. Approbaziun dil protocol nr. 04 dils 16 da december 2020
3. Residenza Dulezi SA – damonda per ina garanzia da deficit
4. Pratica da miedi a Tujetsch – concept
5. Orientaziuns
6. Varia

Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Martin Cavegn

Menader center communal
Simon Collenberg

Vischnaunca
Tujetsch

Cussegl da vischnaunca
2020/2023

Protocol dil cussegl da vischnaunca Tujetsch

Nr. 04-2020/23 dils 16 da december 2020

Protocol dil cussegl da vischnaunca Tujetsch

Nr. 04/2020/23 dils 16 da december 2020

allas 20.00 uras entochen allas 23.00 uras ella halla da gimnastica a Sedrun

Presidi:	Ignazi Monn	
Actuar:	Simon Collenberg	
Dumbravuschs:	Sabrina Flepp e Patric Deragisch	
Presents:	11 cusseglierAs, total 11 votantAs (<i>absolut pli 6</i>)	
Aspectaturs:	4	
Cusseglers/as:	Simon Beer, Rueras Arno Berther, Surrein Gebharda Berther, Rueras Toni Cathomen, Rueras Otto Curschellas, Sedrun Patric Deragisch, Gionda	Sabrina Flepp, Sedrun Guido Friberg, Sedrun Ignazi Monn, Sedrun Reto Schmid, Sedrun Cyril Steiger, Zarcuns
Suprastonza:	Martin Cavegn, president communal Renato Decurtins, gerau Gian-Reto Nufer, gerau	Guido Monn, gerau Daniel Schmid, gerau
Cumissiun da gestiu:	Primus Deragisch, cumissiun da gestiu Severino Solèr, cumissiun da gestiu	
Perstgisas:	Baseli Huonder, cumissiun da gestiu	

Tractandas:

1. Avertura
2. Approbaziun dil protocol nr. 03 dils 11 da november 2020
3. Via d'aventura NEAT – rapport dalla cumissiun preparatorica e damonda da susteniment
4. Sanaziun dil Bogn Sedrun e realisaziun da novas purschidas – credit da planisaziun
5. Niev liug per la dismessa da miardas pils quartiers circumdants (*Tgès'Alva – Niregl*)
6. Orientaziuns
7. Varia

1. Tractanda Avertura

Ignazi Monn, president dil cussegl da vischnaunca:

Jeu beneventel vus tuts alla quarta radunonza da vischnaunca dil trienni 2020/2023. Jeu mon da quei anora che tuts cussegliers e tuttas cusseglieras han retschert ad uras l'invitaziun dalla radunonza da questa sera. Oz ei il cussegl da vischnaunca cumplets. Jeu hai retschert neginas perstgisas.

Deplorablamein ei la situaziun actuala concernent il coronavirus buca bia megliera che avon la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca. Nus savein gleiti buca sin tgi tedlar. Proxim venderdis decida la Confederaziun co ei va vinavon. Dat ei dapli e per tut restricziuns? - Ins sa mai. Nus stuein esser leds, sche las pendicularas ensemen cun tut ils hotels, las ustrias, las fatschentas da sport eav. san arver respectivamein cuntinuar cun la sesiun d'unviern. Senza quellas entradas maunca bia en cassa tier in e scadin.

Jeu hai naturalmein era fatg entgins patratgs pervia dalla votaziun consultativa dils 29 da november 2020 el connex cun la costituziun communal. Ina gronda part dils votants da nossa vischnaunca ein dil meini d'abolir il cussegl da vischnaunca. Quella decisiun stuein nus naturalmein acceptar. Il cussegl da vischnaunca vegn el decuors da quella perioda 2020/2023 a tractar e decider sur da quella fatschenta. Pil mument sespruein nus scadin cass d'ademplier nossa incarica tenor nies meglier saver e puder entochen che la decisiun definitiva dil pievel ei sin meisa. Oz essan nus seradunai cheu per tractar entginas interessantas fatschentas. Nus essan actualmein en in temps burasclus. Ins duess esser precauts da far grondas investiziuns. Nus stuein denton tuttina esser in tec optimistic e mirar anavon egl avegnir. Ei vegn segiramein puspei a dar megliers temps. Arisguard las tractandas dad oz sperel jeu che vus hagio fatg vossas ponderaziuns e ch'ei detti ina viva discussiun. Ord quei motiv essan nus seradunai oz cheu.

Nus cuntinuein uss cun la radunonza. Jeu supplicheschel vus da respectar il regulativ da fatschentas dalla vischnaunca. Cun quei che nus havein si mascrinas ed essan lunsch in ord l'auter, supplicheschel jeu vus da far las damondas ni objecziuns in tec pli dad ault che usitau. A caschun dalla davosa seduta han differentas personas giu grondas difficultads d'udir ils votums. Engraziel fetg persunter!

2. Tractanda Approbaziun dil protocol nr. 03 dils 11 da november 2020

Il protocol nr. 03 dils 11 da november 2020 vegn approbaus unanimamein.

3. Tractanda Via d'aventura NEAT – rapport dalla cumissiun preparatorica e damonda da susteniment

Introducziun entras Martin Cavegn, president communal:

Gelgia Deplaz ha inoltrau ils 27 d'october 2017 la moziun Via da tema NEAT al president dil cussegl da vischnaunca Tujetsch. A caschun dalla seduta dils 8 da november 2017 ha il cussegl da vischnaunca tractau quella e decidu unanimamein da surdar la moziun Via da tema NEAT alla suprastonza communal. La moziun ei vegnida acceptada, aschia che la suprastonza communal ha tenor art. 41 dil regulativ da fatschentas dils 1 da schaner 2011 giu da corrispunder ad ella enteifer in miez onn.

A caschun dalla seduta dils 6 da december 2017 ha il cussegl da vischnaunca susteniu la moziun ed elegiu ina cumissiun preparatorica. L'incumbensa dalla cumissiun ei d'elavurar in concept che cumpeglia il liug, l'idea, la finanziaziun dalla construcziun e dil manteniment dalla via sco era l'organisaziun e finanziaziun dil menaschi da tala. Alla cumissiun fan las suandontas personas part: Gelgia Deplaz, moziunara, Placi Berther, advocat, Priska Berther, interprendidra, Peter Koemeter, meinafatschenta ed Ervin Monn, biolog.

La cumissiun ha fatg ina grondiusa lavur. La documentaziun dil concept ei fetg extendida e detagliada. La finanziaziun dil project da rodund frs. 710'000.00 ei tochen la summa restonta da frs. 150'000.00 garantida. Quella summa ei mo vegnida contonschida, cun quei ch'ins ha fundau l'uniun purtadra gia la stad vargada. Senza quell'uniun havessen entgins donaturs buca saviu garantir lur contribuziun. Ina damonda provisorica da baghegiar ei gia vegnida inoltrada e tuttas damondas en connex cun igl ambient ein sclaridas.

La suprastanza communal sustegn quei project ed engrazia cordialmein pigl engaschi alla cumissiun preparatorica, la quala ha recaltgau entochen oz ina gronda part dalla summa da finanziaziun (*stan oz frs. 560'883.00*). Quei ch'ei remarcabel e muossa ch'il concept ei realisabels. La via d'aventura NEAT ei ina purschida supplementara che augmenta l'attractivitat dalla vischnaunca. L'uniun realisescha buca mo ina via tematica, mobein era ina nova senda da spassegiar per giuven e vegl. L'uniun purtadra reunescha biaras persunas interessadas. Biaras da quellas han bunas regurdientschas dil project NEAT ed ein aschia era colligiadas cun nossa destinaziun. Cun quella nova purschida resta la Porta Alpina ina tematica actuala. Buca d'emblidar las lavurs che san vegnir sorprendidas da nossas interpresas, las qualas ein avisadas sin da quels projects. Tut priu ina buna causa ed aschia supplichescha la suprastanza communal da sustener las suandontas propostas tenor il messadi:

La suprastanza propona da conceder all'uniun NEATural in emprest da frs. 75'000.00 senza tscheins ed ina contribuziun a-fonds-perdu ella summa da frs. 75'000.00 per la realisaziun dalla Via d'aventura Neat. La suprastanza propona da surprendre ils cuosts annuals ella summa da frs. 9'000.00 per las lavurs da manteniment menziunadas vid la Via d'aventura Neat.

Ignazi Monn, president dil cussegl da vischnaunca:

Il president dil cussegl da vischnaunca damonda il cussegl, schebein tuts van d'accord da schar presentar Gelgia Deplaz il project Via d'aventura NEAT.

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca decida unanimamein da schar presentar Gelgia Deplaz il project Via d'aventura NEAT.

Gelgia Deplaz, presidenta dalla cumissiun preparatorica:

Jeu hai grond tschaffen da presentar oz a vus il project ed engraziel a Vus per Voss'attenziun. Nossa cumissiun ha giu en tut 26 sesidas. El rom dall'elavuraziun essan nus vegni accumpignai dalla firma Otto Steiner da Sarnen. Els han gidau nus co inscener la senda tematica. Il december 2019 havein nus presentau il project alla suprastanza communal e survegniu glisch verda persuerter. Nus havein menau atras plirs luvratoris cull'interpresa Otto Steiner. La finamira ei stada da crear ina senda tematica cun posts interactivs. L'entira senda secatta sin rutas da viandar ch'ei gia existentas. La senda ei stada publicada ella Tuatschina dils 24 da schaner 2020. Ils uffecis cantunals han era giu investa el project e han approbau tal.

La finanziaziun dil project ei garantida per gronda part cun contribuziuns:

- Viafier federala: *frs. 100'000.00*;
- Program San Gottardo: *frs. 200'000.00*;
- Agid da Muntogna: *frs. 90'000.00*;
- Uffeci d'ambient e natira: *frs. 50'000.00*;

- Differentas instituziuns, interpresas e fundaziuns: frs. 121'000.00.

Ultra da quei retscheiva l'uniun NEATural contribuziuns totalas ella summa da frs. 25'000.00 en fuorma da rabats sin differentas lavurs. La summa dils agens mieds munta aschia a frs. 560'882.00. Ei manca pia aunc ina summa da rodund frs. 150'000.00.

La senda tematica cumpeggia dus tschancuns, numnadamein igl "edifeci dil tschentaner" e "las consequenzas". Igl "edifeci dil tschentaner" meina atras 7 posts e la part consequenzas atras 6 posts. Duront igl unviern ei mo ina part dalla senda aviarta.

Gelgia Deplaz presenta ils posts dalla senda tematica al cussegl da vischnaunca. Quels differents posts ein descrets ella aschunta tier il messadi per la seduta dil cussegl da vischnaunca dils 16 da december 2020 e vegnan ord quei motiv buca menziunai en quei protocol.

Jeu engrazieli als commembers dalla cumissiun per lur buna lavur. Nus havein investau dabia uras da lavur en quei project. Era alla suprastanza communal admittel in engraziament pil sustegn e la buna collaboraziun. Els ein adina puspei vegni involvai ella procedura da lavur dalla cumissiun Via tematica NEAT. Culla senda d'aventura NEAT lein nus memorisar il project dil tunnel da basa San Gottardo per nus e nos vegnentsuenter. Plinavon savein nus porscher cun la Via d'aventura NEAT ina ulteriura attracziun turistica. Era il Campadi Rein ed il lag da Claus san profitar da quella purschida. Igl ei ina senda unica per giuven e vegl, che meina sin sendas existentas e sa vegnir nezegiada stad ed unviern.

Debatta d'entrada

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Jeu hai igl emprem aunc entginas damondas a Gelgia Deplaz respectiv alla suprastanza communal. Ei pertucca la finanziaziun previda per la Via d'aventura NEAT. Jeu sun staus smarvegliaus e surprisus che la cumissiun ch'il cussegl ha giu endrizzau ei tuttenina setransformada en ina uniun privata ed entscheiva cun la realisaziun dil project. Quei era da miu avis buca previu aschia ed il cussegl ei mai vegnius informaus davart quei agir nundir vegnius dumandaus pil consentiment.

Sche nus havein ussa tuttenina da far cun ina uniun privata che damonda per in sustegn finanziel per in project turistic, stuein nus applicar igl uorden che vala en tals cass. Quei ei nossa nova lescha per promover il svilup economic. Tenor quella savein nus conceder contribuziuns unicas per realisar infrastructuras ni era credits d'investiziun. La proposta dalla suprastanza preveda denton era contribuziuns annualas en fuorma da lavurs da manteniment ella valeta da frs. 9'000.00. Quei ein contribuziuns als cuosts da menaschi d'ina interpresa privata. Talas contribuziuns ein buca previdas ni meglier detg exclusas tenor la lescha. Co giustificchescha la suprastanza communal talas contribuziuns annualas als cuosts da menaschi d'ina uniun?

Martin Cavegn, president communal:

Ella lescha per promover il svilup economic eisi stipulau tgei projects che san vegnir susteni ord il fond. Cheutier s'audan projects ch'empermettan da sviluppar vinanvon l'infrastructura dil turissem el sector dils menaschis da loschament, el sector dils mieds da transport ed en ulteriuras spartas turisticas. Plinavon era projects els sectors dil commerci e dall'industria cun l'intenziun da sviluppar novs products ni survetschs. Tenor nossa interpretaziun giuridica sa quei project buca vegnir finanziaus ord quei fond. La finamira dil fond ei numnadamein da sustener projects d'interpresas ch'intenziuneschan da schaffir plazzas da lavur. Quei ei tier quei project buca il cass. Tenor miu eisi da principi denton tuttina danunder ch'ils daners per la finanziaziun dil project derivan. Ina lescha sa adina vegnir interpretada sin differentas modas. Sch'il cussegl da vischnaunca giavischa da finanzia il project ord il fond, sche va la suprastanza communal bugen d'accord cun quella proposta.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

La lescha preveda susteniments per projects turistics sco la Via d'aventura NEAT. Nus astgein buca applicar la lescha per promover il svilup economic mo tier certas damondas e tier autras puspei buca. Nus essan obligai da tener en quei ch'ei lescha. Quella ei numnadamein vegnida approbada dalla radunanza da vischnaunca ed ei da veser sco ina incarica e directiva ch'il pievel dat als organs communal. La lescha ei valeivla per damondas dad organisaziuns privatas, consequentamein era per damondas d'uniuns. Ella excluda susteniments en fuorma da contribuziuns annualas per cuvierer ils cuosts da menaschi. Sche la suprastanza communal ei dil meini ch'ils sustegns per l'uniun NEATural astgan buca vegnir finanziaj ord il fond, supplicheschel jeu ella da sclarir cugl Uffeci da vischnauncas cantunal, sche-bein la lescha per promover il svilup economic ei applicabla el cass present ni buca e da presentar proximamein in pareri corrispudent al cussegl da vischnaunca.

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

Jeu sun era sedumandaus danunder ch'ils daners pil susteniment derivan. Cura che nus havein concediu ils susteniments en favur dil Campadi Rein e per l'ustria dalla piazza da golf a Selva ha il cussegl da vischnaunca buca saviu sereferir sin ina basa legala, damai ch'ei deva aunc negina lescha persuerter. Ord quei motiv havein nus relaschau la lescha per promover il svilup economic. La lescha preveda contribuziuns per projects turistics. Ei setracta cheu d'in tal project.

Jeu fetgel la suandonta proposta concernent la summa da frs. 9'000.00 pil manteniment: Ei fuss era pusseivel da conceder quella contribuziun mintgamai el rom dalla conderschida dallas contribuziuns voluntarias per las uniuns che succeda annualmein.

Guido Friberg, cusseglier da vischnaunca:

Jeu hai era legiu il messadi tier la lescha per promover il svilup economic ch'ei vegnida approbada. avon paucs onns. Tenor las indicaziuns ord il messadi eisi pusseivel da conceder ina contribuziun en favur dalla Via d'aventura NEAT ord il fond per promover il svilup economic. Quella lescha ei vegnida relaschada gest per da quellas damondas da susteniment.

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

Sin fundament dalla lescha d'economia (artechel 2) sa il cussegl da vischnaunca conceder ina contribuziun a-fonds-perdu ed in emprest per sustener projects turistics. La basa legala ei pia avon maun. La contribuziun da frs. 9'000.00 pils cuosts da manteniment fuss ei pusseivel da conceder annualmein el rom dalla conderschida dallas contribuziuns voluntarias sco quei ei gia vegniu menziunau.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

La contribuziun unica da frs. 75'000.00 ed igl emprest ella summa da frs. 75'000.00 savein nus conceder ord il fond. Tenor la lescha per promover il svilup economic astgein nus denton buca sustener menaschis che portan buca sesez cun contribuziuns annualas als cuosts da menaschi. Ei fuss denton pusseivel d'integrar la summa da frs. 9'000.00 pil manteniment el preventiv che vegn approbaus annualmein dilis gremis competents.

Per mei ei la basa legala per las contribuziuns previdas per l'uniun NEATural buca sclarida sufficientamein. Arisguard quella damonda giavischel jeu in pareri giuridic dalla suprastanza communal.

Gebharda Berther, cussegliera da vischnaunca:

Jeu sun dil medem meini sco il cusseglier Arno. La summa totala da frs. 150'000.00 sai jeu sustener. La contribuziun annuala da frs. 9'000.00 astgein nus buca conceder tenor las determinaziuns dalla lescha vertenta. El rom dalla tractaziun dallas damondas stuein nus persequitar ina certa lingia, quei va mo cun risguardar la lescha.

Martin Cavegn, president communal:

Sch'il cussegl da vischnaunca decida da conceder igl emprést da frs. 75'000.00 e la contribuziun unica da frs. 75'000.00 ord il fond per promover il svilup economic, allura acceptein nus quella decisiun. Tier ils frs. 9'000.00 setracta ei buca d'ina contribuziun finanziaria, mobein da differentas prestaziuns dil menaschi tecnic (segar, rumida da neiv etc.), pia cuosts interns. La vischnaunca liquidescha gia per pliras uniuns lavurs da manteniment. Per exempel exequescha la vischnaunca differentas lavurs da manteniment vid il plaz da ballapei. La suprastanza communal ha l'intenziun da stipular in contract cun l'uniun NEATural. El contract vegnan las lavurs definadas per las qualas la vischnaunca ei responsabla.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Entas las lavurs pil manteniment seresultan era annualmein cuosts interns. Quei ein contribuziuns als cuosts da menaschi d'ina uniun. Ils detagls el connex cun quella fatschenta ein buca sclari. Jeu vi buca decider oz davart ina fatschenta che cunterfa probablamein alla lescha. Jeu supplicheschel da sclarir, schebein las contribuziuns san vegnir finanziadas ord il fond pil svilup economic. Jeu vi numnadamein buca prender oz ina decisiun sin fundament da fatgs aviarts.

Jeu fetgel ord quei motiv la proposta al cussegl da vischnaunca da returnar la fatschenta alla suprastanza communal cull'incarica da sclarir sin fundament da tgei determinaziuns che la vischnaunca sa conceder las contribuziuns menziunadas.

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

Jeu vesel la situaziun ord ina outra perspectiva. Il menaschi tecnic tgira gia las sendas existentas quei che succeda el rom dil manteniment ordinari. L'uniun purtada NEATural ei responsabla pil manteniment dils differentes posts. Aschia seresultan negins novs cuosts annuals.

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca decida cun 7 vuschs encunter 4 vuschs da buca returnar la fatschenta alla suprastanza communal cull'incarica da sclarir sin fundament da tgei determinaziuns che la vischnaunca sa conceder las contribuziuns menziunadas.

Tractaziun:

Simon Beer, cusseglier da vischnaunca:

Jeu proponel da conceder annualmein all'uniun NEATural ina contribuziun da frs. 9'000.00 pil manteniment e da strihar quella summa ord la proposta per la votaziun dad oz. Aschia savessen nus conceder oz ina summa totala da frs. 150'000.00 (*emprést: frs. 75'000.00 / contribuziun directa: frs. 75'000.00*) per la Via d'aventura NEAT.

Martin Cavegn, president communal:

Nus havein integrau la summa da frs. 9'000.00 ella proposta per mussar si transparentamein cons cuosts che seresultan tier las lavurs da manteniment per la Via d'aventura NEAT entras il menaschi tecnic. La vischnaunca da Tujetsch conceda en quei senn neginas contribuziuns finanzialas, mobein surpren sulettamein las lavurs da manteniment corrispudentas. Sch'il cussegl da vischnaunca giavischa, savein nus strihar quella posiziun ord la proposta e supplicar l'unioniun d'inoltrar annualmein alla suprastanza communal ina damonda per quei susteniment.

Simon Beer, cusseglier da vischnaunca:

Las lavurs da manteniment savein nus reglar separatamein.

Martin Cavegn, president communal:

Nus havein vuliu indicar ils cuosts tenor il principi dalla trasparenza. Ord quei motiv ei quella summa cuntenida ella proposta per mauns dil cussegl da vischnaunca.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Nus savein aunc resdar ed interpretar aschi ditg sco nus vulein. Ei setracta la finfinala d'ina contribuziun indirecta che la lescha per la promoziun dall'economia excluda. Priu il cass che nus concedin oz quei susteniment, decidin nus sco ina interpresa privata e buca sco ina vischnaunca ch'ei ligiada vid la lescha e la veglia dil pievel.

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

La historia dalla vischnaunca da Tujetsch savein nus resumar cun quater impurtontas fasas:

- la colligiaziun dil tren tochen al Pass Alpsu;
- la construcziun dils mirs da fermada e dallas Ovras electricas;
- la construcziun dils runals e dallas pendicularas (*prosperaziun dil turissem*);
- project dil tunnel dalla NEAT.

La cumissiun ha prestau ina grondiusa lavur e recaltgau ina pulita summa daners. Da contrahar cun certas instituziuns ed interpresas ei oz numnadamein buca sempel. Cun quei project savein nus francar la historia dil project NEAT. Nus emblidein en quella discussiun il tscherchel turistic al qual la purschida sedrezza. Ei setracta cheu d'ina purschida turistica che vegn a carmalar novs hosps. La rumida da neiv e las lavurs da manteniment ein buca ils pli impurtonts puncts. Nus astgein buca metter memia gronda peisa silla summa da frs. 9'000.00 previda per las lavurs dil manteniment, schiglioc encurin nus memia fetg ils cavegls ella suppa.

Gebharda Berther, cussegliera da vischnaunca:

Jeu admittel in compliment alla cumissiun. Els han fatg ina gronda lavur. Jeu hai nuot encunter la realisaziun d'ina via tematica Neat. Jeu havess denton spitgau in project en ina fuorma pli mudesta. La summa da frs. 710'000.00 pigl entir project ei considerabla. Era las staziuns sco ellas ein per part illustradas el cudischet, cun las qualas sai jeu buca propi simpatisar. Inton disfan tals objects nossa biala cuntrada, cunzun sch'els ein construi ord betun. Quei che pertucca la finanziaziun, stuein nus setener

vid la lescha vertenta. Ord quei motiv astgein nus buca conceder la summa da frs. 9'000.00 per las lavurs da manteniment.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Il cussegl da vischnaunca stat oz avon fatgs accumulpli. Tenor il messadi per la seduta dad oz havein nus da dir nuot pli arisguard il cuntegn dil project. Nies sulet pensum ei da prender per enconuschientscha il project e conceder las contribuziuns giavischadas. Il cussegl da vischnaunca ha da miu avis denton ina tut outra rolla. Quei gremi ha l'incumbensa da seschar en ella materia e da debattar sur da cuntegns e sligiazions. Quei ei nosa incarica politica. Sche nus havein mo pli da dar il tgau tier sligiazions che auters presentan, senza haver influenza sils cuntegns, lu essan nus vegni degradai tier marionettas, lu drovi buca pli nus e lu eisi uras ch'il cussegl vegni sligiaus.

Cun seconstituir ad ina uniun privata, cun dar en damondas da baghegiar e cun entscheiver a rimnar daners per realisar la via d'aventura NEAT ha la cumissiun entschiet a realisar "siu project" e quei senza ch'il cussegl havess ina gada giu investa en quel ni saviu s'exprimer davart quel. Ella ha cheutras buca teniu en la via politica e surpassau claramain sias competenzas. Perquei stein nus oz deplorablamein avon fatgs accumulpli e savein mo pli dar il tgau, schegie ch'ei dess differentas sligiazions ch'ins havess duiu discussiunar. Jeu deplureschel quella situaziun e jeu sai perquei era buca sustener quei project.

Guido Friberg, cusseglier da vischnaunca:

Nus astgein tschentiar la damonda, sch'ei fuss buca stau cunvegnent sche la cumissiun havess informau il cussegl pli baul, per exempel avon che fundar l'uniun NEATural. Allora havessen nus saviu sclarir l'incumbensa dalla cumissiun sco era tgei che schai en mauns privats e davart tgei ch'il maun public ha da decider. La cumissiun predeliberonta ei oz gia in bionto pli lunsch che quei che lur incumbensa ei stada. Igl ei vegniu fundau ina uniun, la finanziaziun ei per gronda part gia reglada, in biro specialisau ei vegnius incumbensaus ed era la damonda da baghegiar ei gia inoltrada. Culla fundaziun dalla uniun ein era ils suandonts puncts reglai: l'organisaziun e la purtadra dil project. Ord quella vesta ei la cumissiun predeliberonta buca pli necessaria e sa tenor miu meini vegni sligiada. Per mei setschenta la damonda, sche nus havein insumma aunc la legitimaziun da s'exprimer tier il project. Cull'uniun sco possessura succedan tuttas lavurs fatgas e futuras sin basa privata.

Ord vesta dil turissem saiel jeu mo beneventar l'iniziativa ed igl engaschi dils commembers e dallas commembras dalla cumissiun respectivamein dall'uniun NEATural. Jeu engraziel alla cumissiun pil grond engaschi. Igl ei ina nova purschida ch'enrihescha il spectrum da purschidas che la destinaziun offerescha oz. Ella porta cheutras ina plivalur e mereta il sustegn.

Avon paucs onns havein nus scaffiu ina lescha per promover il svilup economic ella Val Tujetsch. Scaffir ina basa legala per damondas da sustegn - ei stau in dils motivs persuerter. Tenor miu meini vala quella lescha era per la damonda da sustegn actuala. Il project ademplescha tenor mei ils criteris ed ei digns da vegnir sustenius. Jeu sun dil meini da sligiar la cumissiun, da conceder las contribuziuns finanzialas tenor la lescha per promover l'economia e da mintgamai reglar la conderschida dils frs. 9'000.00 per las lavurs da manteniment el rom dil preventiv.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Jeu fetgel tuttina aunc ina objecziun enviars il concept dalla Via d'aventura NEAT. Il post ella circumdonza dalla punt da Surrein, nua ch'in sochel cun ina sort tren ei previus, fuss ei cunvegnent da spustar. Ord vesta dil traffic setracta ei cheu d'in liug malsurveseivel e prigulus. Leu ein era gia accidents capitai. Ultra da quei sesanfla gest davos ina spunda teissa e grepusa giu encunter il Rein. Tut priu buca gest in

liug adattau per tarmetter atras famiglias. Vitier vegn ch'igl exponat (*carr da viafier cun material*) simboli-sescha enzatgei ch'ei succediu mo giul Drun e che s'auda era plazzau giu leu.

Votaziuns:

a) Il cussegl da vischnaunca decida cun 9 vuschs encunter 2 vuschs da prender per enconu-schientscha il project elavuraus dalla cumissiun Via tematica NEAT e d'abolir quella cumissiun preparatorica.

b) Il cussegl da vischnaunca decida cun 8 vuschs encunter 3 vuschs da conceder all'uniun NEA-Tural in emprist da frs. 75'000.00 senza tscheins ed ina contribuziun a-fonds-perdu ella summa da frs. 75'000.00 per la realisaziun dalla Via d'aventura Neat. L'uniun NEATural ei obligada da pagar anavos igl emprist enteifer 25 onns (*emprema rata 2021*).

Per mintga contribuziun che l'uniun NEATural retscheiva entochen la realisaziun dalla Via d'aventura NEAT sesminuescha sco emprist igl emprist corrispudentamein e silsuenter la con-tribuziun a-fonds-perdu.

c) Il cussegl da vischnaunca decida cun 6 vuschs encunter 5 vuschs da surprender ils cuosts annuals ella summa da frs. 9'000.00 per las lavurs da manteniment menziunadas vid la Via d'aventura Neat.

4. Tractanda Sanaziun dil Bogn Sedrun e realisaziun da novas purschidas – credit da planisaziun

Introducziun entras Martin Cavegn, president communal:

Nus havein definau differents principis el connex cul project da sanaziun dil Bogn Sedrun.

- Il deficit da menaschi dil Bogn Sedrun astga buca s'augmentar considerablamein. Il deficit opera-tiv sto restar sil medem nivel. Sulettamein las amortisaziuns ed ils tscheins da capital astgan s'augmentar en rama dall'investiziun.
- L'entrada e la cassa restan sco tochen da cheu.
- Las gardarobas e las duschas ston vegnir sanadas (*prescripziuns per persunas cun impedi-ments*).
- Las parts dil bogn da senudar, dil spazi da divertiment/recreaziun e dil bogn d'affons duein vegnir surtratgas cun itschal cromau. Cheutras seresulta in considerabel respargn da cuosts egl avegnir el rom dil manteniment sco era tier il menaschi da mintgadi (*schubergiar etc.*).
- Augmentar l'attractivitat dil Bogn Sedrun cun novas purschidas che s'accordeschan culla strate-gia turistica (*spazi da recreaziun e ruschnera*).
- L'anteriura ustria vegn reactivada entras in niev access (*scala veglia*). Aschia han ils visitaders la pussevltad da survir sesez (*maglias e bubrondas*).

Sin fundament da quels principis essan nus vegni tier la conclusiun d'instradar la planisaziun per ina nova varianta che preveda sper la sanaziun novas purschidas. La visualisaziun dalla nova varianta ch'ei avon maun ei vegnida creada gratuitamein per mauns dalla cumissiun preparatorica. Per saver sutta-metter al cussegl da vischnaunca la damonda da credit per la varianta *sanaziun e la realisaziun da no-vas purschidas*, basegna la suprastanza communal in credit da planisaziun ella summa da frs. 59'000.00. Il credit cumpeglia era ina visualisaziun detagliada dil project.

Introducziun entras Guido Monn, genau:

L'idea ei da surtrer il spazi dil bogn cun itschal cromau e sparter quel en duas parts. L'emprema part cumpeggia treis irals ed ei previda per senudaders. Tier la secunda part dil bogn stattan il divertiment e la recreaziun el center. En quei sector eisi previu d'installar schischeras sburflontas e treis plazs cun aua sburflonta. La hirundella existenta cun aua circolonta vegn spustada en direcziun dall'anteriura ustria.

Nus schein elavurar ina calculaziun da cuosts per quella varianta. Il davos decida il cussegl da vischnaunca sin fundament dils cuosts da menaschi, schebein la varianta vegn realisada.

Debatta d'entrada

Gebharda Berther, cussegliera da vischnaunca:

A caschun dalla seduta dil mars 2019 ha il cussegl da vischnaunca favorisau claramein la varianta che preveda ina sanaziun. Ultra da quei ei il credit da planisaziun ella summa da frs. 370'000.00 vegnius surtratgs per rodund frs. 23'000.00. Quei surpassament ha il cussegl da vischnaunca bugen ni nuidis stuiu approbar. Ultra da quei haveva la suprastonza communal fatg ina damonda al cussegl da vischnaunca per in ulteriur credit supplementar ella summa da frs. 25'000.00. Quei credit ha il cussegl da vischnaunca buca concediu, quei cun l'argumentaziun che la suprastonza hagi la cumpetenza da conceder in tal credit pils sclariments el rom dalla finanziaziun dil project.

Il cussegl da vischnaunca ei s'exprimius claramein encunter ina engrondaziun dil Bogn Sedrun, quei arisguard ils cuosts e la situaziun finanziaria dalla vischnaunca. Uss ei puspei ina damonda per in credit supplementar per l'elavuraziun d'ina varianta ella summa da frs. 59'000.00 che preveda sper la sanaziun era novas purschidas sin meisa. Quei agir sai jeu buca capir ed acceptar, pertgei la situaziun finanziaria dalla vischnaunca lubescha era ussa buca ina tala investiziun.

Tractaziun:

Guido Friberg, cusseglier da vischnaunca:

A caschun dalla seduta dils 11 da mars 2020 ha ei dau objecziuns e critica enviars il credit supplementar da planisaziun. Tenor miu meini vegn denton sulettamein ina sanaziun buca en damonda. Culla sanaziun stuein nus era augmentar l'attractivitat da quella purschida per carmalar novs hosps. In bogn orda-viert fuss staus ina purschida attractiva. Ils cuosts da menaschi persuenten ein denton memia aults e stattan en negina rama cullas entradas supplementaras prognosticadas. Jeu sai sustener ina varianta cun certas novas purschidas.

Tgei prestaziuns cuviera il credit supplementar? Con detagliaus ei il project la finala calculaus? Vegnan las prestaziuns tochen oz risguardadas tier il honorar total digl architect? Eisi pusseivel da schazegiar ils cuosts d'investiziun supplementars per quella purschida? Retscheiva la vischnaunca Tujetsch mo ina contribuziun ord il program San Gottardo, schebein ei seresulta el rom dalla sanaziun ina plivalur tier il Bogn Sedrun?

Guido Monn, genau:

Il credit da planisaziun cumpeggia la calculaziun dils cuosts per la varianta e l'elavuraziun d'ina visualisaziun. Ils cuosts per l'engrondaziun, ils cuosts dalla tecnica ed ils ulteriurs cuosts che seresultan tier quella varianta vegnan calculai. Ils architects surdattan certas incaricas el rom dallas calculaziuns a specialists. Naven digl 1. da schaner 2021 va la nova lescha d'energia en vigur. Las consequenzas che quella ha pil Bogn Sedrun ein pil mument aunc buca enconuschentas. Igl ei da quintar cun dapli cuosts (+5%). Sin fundament dil contract retscheivan ils architects il honorar cura ch'il project vegn realisau.

Martin Cavegn, president communal:

La calculaziun dils cuosts per la nova varianta schai en rama da +/- 15%. Avon che nus savein inoltrar ina damonda da susteniment per mauns dil program San Gottardo ni per in emprest (program NRP) sto la varianta elavurada esser sin meisa. Il concept da valorisaziun ei gia avon maun. Ils termins el connex cul project vesan ora sco suonda:

december – mars 2021: Calculaziun dils cuosts dalla nova varianta ed elavuraziun dallas planisaziuns corrispundentas entras igl architect.

primavera/stad 2021: Suttametter nova varianta al cussegl da vischnaunca ed alla radunonza communal per tractaziun → *credit da realisaziun*.

mars 2022: Entschatta dallas lavurs da sanaziun dil Bogn Sedrun.

Nus essan obligai da sclarir, schebein la vischnaunca sa ord vesta finanziaria prestar quella varianta. Persuenter basegna ei uss in credit da planisaziun. Cun quei credit eisi pusseivel d'eruir ils cuosts pil project sco era pil menaschi. El connex culla lescha d'energia duess ei tenor miu meini buca resultar novs cuosts, damai ch'il Bogn Sedrun ei gia colligiaus culla reit d'anergia.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Ei fa senn da sclarir da rudien, co la sanaziun dil Bogn Sedrun duei veser ora, avon ch'ils gremis cum-petents vegnan a prender ina decisiun en caussa. Cun quels frs. 59'000.00 ha la vischnaunca investau totalmein frs. 452'000.00 pils sclariments e la planisaziun dil project. La summa corrispunda pli u meins al deficit annual. Jeu sun dil meini che nus astgein aunc inagada impunder quels daners, era sch'ei fa forza in tec mal. Ei va pigl avegnir dil Bogn Sedrun, aschia che quella summa ei segiramein bein investada.

Toni Cathomen, cusseglier da vischnaunca:

Sco electricist sundel jeu savens fatschentaus cun differentas reparaturas el Bogn Sedrun. Cheutras hai jeu ina detagliada investa el menaschi quei che pertucca ils differentes indrezs. La sanaziun dil Bogn Sedrun ei indispiteivla. Nus stuein era augmentar l'attractivitat dil Bogn Sedrun. Co vesa ei ora tier il center da wellness? Eisi previu dad era far leu certas investiziuns el rom dil project dil Bogn Sedrun?

Gebharda Berther, cussegliera da vischnaunca:

Cura ch'il cussegl da vischnaunca ha tractau il project igl onn 2019, haveva la cumissiun preparatorica informau ch'ella spetgi sin la realisaziun dil project per in resort a Dieni avon che suttametter la varianta per la sanaziun dil Bogn Sedrun als gremis cum-petents. Ei il project per in resort a Dieni vegnius mess ad acta?

Guido Monn, genau:

El center da wellness ein certas remeduras necessarias. Quellas vegnin nus a risguardar el rom dil project. La cumissiun preparatorica ha spitgau sin novitads dil project per in resort a Dieni – in factur che fuss staus da risguardar eifer la procedura da decisiun per ina sanaziun cun ni senza engrondaziun dil Bogn Sedrun. Tochen oz eisi buca enconuscent, cura ch'il resort vegn realisau. Tenor informaziuns dall'Andermatt-Sedrun Sport SA vegn il plan da business per quei project actualmein surluvraus. Il Bogn Sedrun basegna urgentamein ina sanaziun per che l'infrastructura mondi buca en decadenza. Ord quei motiv ha la cumissiun preparatorica decidiu da cuntinuar cullas lavurs, quei independentamein dalla realisaziun dil resort a Dieni.

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca decida cun 10 vuschs encunter 1 vusch da conceder in credit supplementar da planisaziun ella summa da frs. 59'000.00 per la varianta *sanaziun dil Bogn Sedrun e realisaziun da novas purschidas*.

La fatschenta vegn aunc suttamessa al referendum facultativ tenor art. 17 lit. d. dalla constituziun communal.

5. Tractanda Niev liug per la dismessa da miardas pils quartiers circumdants (Tgès'Alva – Niregl)

Guido Monn, genau:

Il cussegl da vischnaunca ha decidu a caschun dalla seduta dil october che la suprastanza duei fixar in liug alternativ pil piazzament dils molocs enstagl dil liug sut Tgès'Alva. Enstagl d'installar molocs datier dalla Tgès'Alva eisi uss previu da plazzar molocs sper il sontget da Gadius (*Via Alpsu 37*) a Sedrun. Quei liug schai el center dils quartiers circumdants ed ei bein accessibels per pedunzs sco era cun auto. Ord quels impurtonts motivs ha la suprastanza communal elegiu quei liug. Persuenter vegnan las hettas da miardas sper il sontget dils Gadius, datier dalla Tgès'Alva ed el quartier da Niregl spazzadas. Sper ils molocs eisi previu da plazzar in begl e surtrer il plaz en quei liug cun crappa da sulada.

La corporaziun d'aua Aua Cristalla ei promta da surprendre ils cuosts pil begl sco era per il plaz da sulada. Quei ei buca l'emprema gada che l'Aua Cristalla separticipescha vid tals cuosts. Ils davos onns ha la corporaziun d'aua finanziau differents begls ella summa da totalmein frs. 30'000.00, denter auter in begl sper la Tgès'Alva e confinaziau in begl a Zarcuns. La radunonza generala dalla corporaziun Aua Cristalla sto denton aunc approbar quell'investiziun.

Debatta d'entrada

Ei dat negina debatta d'entrada.

Tractaziun:

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

Seresultan respargns da cuosts, damai che plirs loghens per la rimnada da miardas vegnan sligai?

Guido Monn, genau:

Gie, ei seresulta respargns tier ils cuosts dil menaschi.

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca approbescha unanimamein il niv liug (sper il sontget dils Gadius, Via Alpsu 37) per la dismessa da miardas sco era la spazzada dallas hettas da miardas sper il sontget dils Gadius, datier dalla Tgès'Alva ed el quartier da Niregl.

6. Tractanda Orientaziuns

Guido Monn, genau:

Nova senda enta Val Milà e nova punt a Salins

Muort la serrada dalla Val Strèm entras la bova ein las frequenzas dils viandonts carschidas sin la senda atras la Val Milà. Oz meina quella senda atras la pastira ed ei aschia per part tschuffa muort las auas piarsas e vitier magari malsegira pervia dalla pasculaziun dallas vaccas mumma. Aschia ei il giavisch naschius ch'ins savess sparter la senda dalla pastira. En concordanza cun l'Uniun purila Tujetsch ha la vischnaunca elaborau in project per ina nova senda che meina bunamein cumpleinamein ordeifer la pastira existentia. Da principi meina la senda da niev naven dalla storscha a Milà sper igl ual ensi entochen tier il piogn. Leu traversescha ella allura la senda existentia e meina cun entginas storschas si encunter Caschlé. Aschispert che la senda secatta ord la pastira, vegn quella menada dalla plaunca viaden entochen Inslettas.

Il 23 d'october 2020 ha il convischin Bruno Berther animau entras in scriver ella Tuatschina da reactivar la senda si encunter la Platta dil Barlot. La suprastanza communal ha priu encunter quei giavisch e ha en quei connex era planisau la colligiaziun si encunter Caschlé cun menar quella empau pli anora, aschia che quella ei buca periclitada aschi fetg dallas lavinas.

In auter project dalla vischnaunca da Tujetsch ei da crear ina nova senda da spassegiar sur ils vitgs dalla Val Tujetsch. L'idea da quella senda ei da colligiar ella cun aschi biaras fermadas publicas (bus / tren) per ch'ils viandonts sappien far diever dil traffic public per cuntinuar ni interromper lur spassegiadas. Per saver realisar quella idea ha la suprastanza communal schau elaborar in project che preveda ina nova punt pils pedunzs sper la staziun da partenza dallas Pendicularas Mustér SA a Salins. Quella nova punt ei ina part dalla nova senda da spassegiar, duei denton era menar ils viandonts che vegnan giu dil Cuolm da Vi directamein tier la staziun da partenza dalla pendiculara. Vinavon ein era novs parcadis sper la veglia staziun da val dalla sutgera da Cungieri en planisaziun. Quels vegnessen eregi ell'emprema lingia per la staziun da partenza dalla pendiculara a Salins. Igl access naven da quels parcadis tier la staziun da partenza succedess allura sur quella nova punt ora.

Via Cavorgia

Il mirs da sustegn e las construcziuns tier la spunda dalla Via Cavorgia ston urgentamein vegni sanai. Actualmein essan nus vid elavurar in preproject persuerter.

Scola Sedrun

Il baghetg dalla scola vegn actualmein intercuretgs en connex culla stabilitad tier ils tiaratriembels. Nus spitgein sil pareri, il qual cumpeggia tgei mesiras ch'ei necessarias el rom dalla sanaziun dil baghetg dalla scola.

Martin Cavegn, president communal:

Concept da schurmetg

Nus essan actualmein vid elaborar in concept da schurmetg per la destinaziun Sedrun/Mustér. En quei concept eisi definau, nua ch'igl ei obligatoric da purtar mascrinas. Ultra da quei vegn l'interpresa Securitas ad intensiviar las controllas en certs loghens.

Uffeci da baghegiar

Dumeni Cavegn ha abdicau sia piazza sco menader digl uffeci da baghegiar sin la fin da mars 2021. Ord quei motiv essan nus silla tscherca d'in niev collaboratur. L'intenziun ei da recrutar ina persuna da Tujetsch per quella piazza.

Ella Tuatschina da proxim venderdis anfleis vus ulteriuras informaziuns tier la vischnaunca da Tujetsch.

Iganzi Monn, president dil cussegl da vischnaunca:

A caschun dalla seduta dils 29 da november 2020 ha la cumissiun da verificaziun controllau ils resultats dalla votaziun consultativa all'urna dils 29 da november 2020. Ella ha constattau ch'ils resultats publicai dil biro electoral corrispundan culs cedels inoltra. Ord quei motiv supplichescha la cumissiun il cussegl da vischnaunca da dar scarica al biro electoral.

7. Tractanda Varia

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

Jeu supplicheschel la suprastanza communal da montar in canaster da miardas avon la garascha dil hotel La Cruna.

Gebharda Berther, cussegliera da vischnaunca:

Co vesa la situaziun en connex cul project previu sill'anteriura parcella dil hotel Alpsu ora?

Martin Cavegn, president communal:

La situaziun ei buca semidada. Il cass ei tier la Dertgira administrativa dil cantun Grischun. La firma ha stuiu far uorden silla parcella. La decisiun, schebein els ston spazzar igl entir object ei aunc aviarta. Sco jeu hai udiu dils projectaders vegnan els ad inoltrar in niev project che preveda habitaziuns administradas. La suprastanza communal vegn allura a stuer examinar la damonda ensemen culla giurista che accumpogna quei cass dapi l'entschatta. La suprastanza communal vegn segiramein buca a conceder ina lubientscha da baghegiar per in project, sch'il mussament finanziel ei buca avon maun.

Cyril Steiger, cusseglier da vischnaunca:

Jeu sun dacuort staus a spassegiar silla Via da Cungieri. Jeu supplicheschel la vischnaunca da planivar meglier cun la pistunza la senda d'unviern.

Ha la vischnaunca gia retschert reclamaziuns el connex culs tgauns per la protecziun dil muvel?

Guido Monn, gerau:

Jeu prendel bugen encunter quei giavisch. Jeu sclareschel sch'igl ei pusseivel dad aunc inagada smaccar cun la maschina la Via da Cungieri avon che la proxima neiv croda.

Martin Cavegn, president communal:

Nus havein survegniu ina reclamaziun en connex culs tgauns per la protecziun dil muvel. Igl ei impurtont d'anflar ina sligiazion pils tgauns che giappan savens e disturban aschia vischins e vischinas. La vischnaunca ha buca ina lescha che scamonda da tener tgauns da protecziun.

Cyril Steiger, cusseglier da vischnaunca:

Igl ei necessari che la vischnaunca publichescha ina posiziun co ella stat enviers quels tgauns.

Martin Cavegn, president communal:

Impurtont eisi d'informar ils hosps sco igl ei da secuntener enviers ils tgauns.

Cyril Steiger, cusseglier da vischnaunca:

L'organisaziun Agridea sco era l'Uniun da tgauns per la protecziun dil muvel Svizra ein obligai d'informar en caussa.

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

Ils possessurs dallas casas da giuvenils han registrau paucas entradas durant ils davos meins muort las prescripziuns el connex cul coronavirus. Da quels temps laian ils geniturs buca passentar lur affons en camps. La stagiun d'unviern vegn buca megliera. Tuttina seresultan cuosts pils possessurs dallas casas da giuvenils, numnadamein cuosts per la canalisaziun, cuosts d'electricitad sco era las taxas da hosps e turissem. Jeu tschontschel el num da tuttas casas da giuvenils dalla vischnaunca Tujetsch e vi far atents la suprastanza communal d'interpreter zatgei en caussa.

Ignazi Monn, president dil cussegl da vischnaunca:

Jeu hai fatg stem che la scala dall'Axpo che meina naven da Camischolas en direcziun dils baghetgs dall'Axpo vegn buca rumida durant igl unviern. Daco ei quei il cass?

Guido Monn, gerau:

La scala s'auda all'Axpo, aschia che quell'interpresa ei responsabla per la rumida da neiv.

Gebharda Berther, cussegliera da vischnaunca:

Jeu hai fatg persenn che la neiv dils bauns ch'ei situai sillas sendas da viandar ei buca adina rumida.

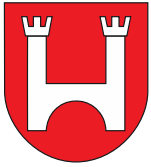
Guido Monn, gerau:

Nies collaboratur Reto Bearth ei responsabels per quella lavur. Mintga baun vegn fatgs libers dalla neiv. Igl ei denton buca pusseivel che tuts bauns ein en in gienà libers suenter che la neiv ei curdada. El fa in baun suenter l'auter sco la lavur lai tier.

Ignazi Monn siara la quarta radunonza dil cussegl da vischnaunca.

actuar:
Simon Collenberg

president:
Ignazi Monn

Vischnaunca
Tujetsch

Cussegl da vischnaunca
05-2020/2023

Residenza Dulezi SA

Damonda per ina garanzia da deficit

Messadi

dalla suprastanza communal a al cussegl da vischnaunca

Preziau president
Preziadas cusseglieras
Prezai cussegliers

1. Situaziun da partenza

Il 23 da zercladur 2017 ha la radunonza da vischnaunca approbau il project dalla Residenza Dulezi. El rom da quella approbaziun ha la radunonza dau il consentiment per la fundaziun d'ina societad acziunara cun in capital d'acziun en daner blut da frs. 100'000.00. Sin fundament da quei conclus ei la Residenza Dulezi SA vegnida fundada. Quella societad ei responsabla per la gestiun dil menaschi ella Residenza Dulezi. Ultra da quei ha la radunonza da vischnaunca concediu alla Residenza Dulezi SA ina summa da frs. 2.9 milliuns per la finanziaziun dil baghetg ed ina garanzia pil capital jester restont. Sper las prestaziuns menziunadas ha la radunonza communal approbau il dretg da baghegiar independent e cuzont per in spazi da 50 onns e decidiu che la Residenza Dulezi ei buca obligada da pagar ils emprems 10 onns in tscheins per quei dretg.

All'entschatta dil project era ei previu che la garascha sutterrana resti en possess dalla vischnaunca e che lezza sorprendi la finanziaziun da quella part digl object sco era l'affittaziun dils parcadis. Damai che la garascha sutterrana ha negina funcziun publica e vegn oravontut nezegiada dils habitonts e dallas fatschentas dalla Residenza Dulezi ha la suprastanza communal decidiu che la Residenza Dulezi SA duei finanziaziun igl entir secund plaun sutterranean. Quella midada dalla finanziaziun ha giu per consequenza ch'igl ei stau necessari d'adattar il dretg da baghegiar. Suenter ch'il cussegl da vischnaunca ha dau il consentiment per l'adattaziun dil dretg da baghegiar e per la finanziaziun digl entir secund plaun sutterranean entras la Residenza Dulezi SA, ha era il pievel approbau quella fatschenta a caschun dalla radunonza communal dils 10 da fenadur 2020.

La primavera vargada han ils affittaders saviu retrer las habitaziuns ella Residenza Dulezi. Actualmein ein 16 habitaziuns dad en tut 18 habitaziuns schadas vi a tscheins. Quei ei fetg plascheivel e muossa claramein che quella purschida ei dumandada ed ademplescha ils basegns.

Il cussegl d'administraziun dalla Residenza Dulezi SA ha preparau igl atun vargau il preventiv 2021. El rom da quell'elavuraziun han ils responsabels fatg persenn che la societad acziunara vegn buca da mussar ora in quen equilibrau igl onn 2021 ed ils proxims onns.

Il quen da gudogn e sperdita ch'ei cuntenius el messadi per la radunonza communal dils 23 da zercladur 2017 (p. 8), nua ch'il project dalla Residenza Dulezi ei descrots el detagl, risguarda ina calculaziun dallas amortisaziuns sur in spazi da 80 onns. Secund il model da contabilitad HRM 2 fuss la vischnaunca obligada da far amortisaziuns tier il baghetg sur in spazi da 30 onns. Sin basa da 80 onns muntan las amortisaziuns annualas a frs. 91'250. Cun risguardar in temps d'amortisaziun da 30 onns seresultan amortisaziuns annualas da frs. 243'333, pia 2.6 gadas pli aultas. Damai ch'igl ei lubiu da menar il quen dalla societad acziunara tenor il dretg d'obligaziuns federal, ha il cussegl d'administraziun dalla Residenza Dulezi SA decidiu d'amortisar l'immobilia tenor quellas determinaziuns (art. 957 ss.) sur in spazi da 50 onns – pia cun 2% ad onn. Cheutras seresulta ina amortisaziun annuala da frs. 145'000 per l'immobilia. Vitier vegn l'amortisaziun dallas mobilies ella summa da frs. 36'248, aschia ch'ei seresulta ina amortisaziun annuala da totalmein frs. 181'248. Muort quella midada tier il spazi d'amortisaziun muossa il preventiv 2021 dalla Residenza Dulezi SA (p. 23 da quest messadi) ina pli aulta amortisaziun ch'il plan da gudogn e sperdita ch'ei vegnius presentaus a caschun dalla radunonza communal dils 23 da zercladur 2017. Igl augment tier l'amortisaziun ha plinavon per consequenza ch'il resultat da menaschi croda ora mender che previu tenor il plan da gudogn e sperdita digl onn 2017.

Las amortisaziuns sin las immobilias e mobilies vegnan fatgas per l'ina per mussar ora el quen annual la valeta dalla Residenza Dulezi che corrispunda sil pli pauc al prezi da fiera e per l'otra per metter d'in maun ils mieds liquids per che la Residenza Dulezi SA sappi far en 30 onns las renovaziuns necessarias.

2. Situaziun finanziaria dalla Residenza Dulezi SA

2.1 Introducziun

Cullas entradas actualas sa la Residenza Dulezi SA zuar curclar ils cuosts da menaschi, denton buca financiar l'amortisaziun annuala da frs. 181'248 ed augmentar ils mieds liquids a liunga vesta. Cun risguardar las amortisaziuns necessarias seresulta annualmein in deficit che semova denter frs. 90'000 e frs. 100'000 (*tabella sin p. 23 da quest messadi*).

En rodund 30 onns eisi necessari da sanar la Residenza Dulezi. Ils cuosts per quella sanaziun vegnan calculai cun ina summa da rodund frs. 4 milliuns, pia 40% dils cuosts d'investiziun dil baghetg che muntan a ca. frs. 10.1 milliuns. Per garantir la finanziaziun dalla sanaziun previda en ca. 30 onns ei la Residenza Dulezi SA obligada da far annualmein reservas respectivamein da metter d'in maun ils mieds liquids necessaris. La situaziun finanziaria lubescha denton buca alla Residenza Dulezi SA da far amortisaziuns ell'altezia necessaria e reservas annualas. Ord quei motiv ei la societad acziunara avisada sin il sustegn finanziel dalla vischnaunca da Tujetsch. La Residenza Dulezi SA ha inoltrau alla vischnaunca ina damonda per ina garanzia da deficit. Il deficit annual munta sco gia menziunau denter frs. 90'000 e frs. 100'000. La garanzia da deficit possibilitass alla Residenza Dulezi SA da far las reservas necessarias ella summa da frs.126'000 per saver financiar la sanaziun dalla Residenza Dulezi ch'ei previda en 30 onns (*fond da renovaziun e manteniment: frs. 26'000.00 plus garanzia dil deficit annual da rodund: frs. 100'000.00*) -> respectivamein da metter d'in maun quels mieds liquids. Ella summa da deficit da rodund frs. 100'000 ei ina reserva annuala pil fond da renovaziun e manteniment ch'ei menziunau ella calculaziun cheusura da frs. 36'000 gia risguardada. Quella posiziun ei veseivla ella tabella (*cuosts fixes*) silla pagina 24 da quest messadi. Da quei fond fa la Residenza Dulezi SA era diever el decuors dils onns per far pintgas sanaziuns, remeduras ni investiziuns sco era per cumprar novas mobillas.

Suenter 30 onns seresulta ord las reservas annualas pil fond da renovaziun e manteniment in capital total ella summa da frs. 780'000 (*frs. 36'000 minus frs. 10'000 per remeduras ed investiziuns annualas x 30 onns*). Vinavon obtegn la Residenza Dulezi SA mieds liquids da frs. 3 milliuns entras la garanzia da deficit dalla vischnaunca (*ca. frs. 100'000 (contribuziun annuala pil deficit) x 30 onns*), priu il cass ch'il cussegl da vischnaunca e la radunonza communal dattan il consentiment persuerter. La summa totala dils mieds liquids che vegn entras quei model da finanziaziun dabien alla Residenza Dulezi SA sur in spazi da 30 onns e che sa vegnir impundida per la sanaziun dalla Residenza Dulezi ch'ei previda en 30 onns, munta a totalmein frs. 3.78 milliuns.

Cun trer en consideraziun la sligaziun explicada eisi pusseivel da segirar la finanziaziun dil project da sanaziun pils vegnentsuerter. L'intenziun ei numnadamein d'evitar ch'ils vegnentsuerter han da surprender in buordi finanziel ch'ei vegnius caschunus dallas generaziuns precedentas, cura ch'els han da prender enta maun il project da sanaziun.

La contribuziun finanziaria (*garanzia da deficit*) ei ina expensa che serepeta onn per onn. La suprastanza communal ei dil meini da risguardar quella summa mintgamai el rom dil preventiv. Tenor la constituziun communal basegna ei per quella fatschenta il consentiment dil cussegl da vischnaunca e dalla radunonza communal.

2.2 Quen da gudogn e sperdita (*preventiv 2021*) e declaraziuns tier il cashflow

Silla proxima pagina anfleis Vus il preventiv 2021 ch'ei vegnius elavuraus dil cussegl d'administraziun dalla Residenza Dulezi SA. Quel muossa entradas totalas da frs. 247'040.00 visavi expensas totalas da frs. 368'878.00. Aschia seresulta in deficit da frs. 94'838.00 pigl onn 2021. Ils proxims onns semova il deficit sil medem nivel.

Silla pagina 24 ein ils cuosts fixs ed ils cuosts variabels indicai ella tabella. La paga dalla pedela (*frs. 31'980.00*), ils cuosts totals per l'electricitad (*frs. 30'600.00*) e la cumpart pil fond da renovaziun (*frs. 36'000.00*) ein las pli grondas posiziuns dils cuosts fixs. Tier ils cuosts variabels caschuna il manteniment ils pli aults cuosts. Ils cuosts pil manteniment dil contuorn e la garascha muntan a totalmein frs. 12'400.00 ed ils cuosts pil manteniment e las reparaturas caschunan cuosts ella summa da frs. 8'300.00.

Suenter risguardar l'amortisaziun previda (immobilia/mobillas) ella summa da frs. 181'248 seresulta in cashflow da frs. 86'410.00. Cura che l'amortisaziun digl emprést da frs. 80'000.00 ei abstrahada, seresulta in free cashflow da frs. 6'410.00.

Il cashflow da frs. 86'410 ei necessaris per che la Residenza Dulezi SA ei habla da pagar las amortisaziuns annualas da frs. 80'000 dil deivet hipotecar (*pagar anavos il deivet alla banca sur 93 onns*). Il deivet hipotecar munta actualmein a frs. 7.5 milliuns. Cun risguardar las amortisaziuns annualas da frs. 80'000 munta il deivet a liunga vesta en 30 onns aunc adina a frs. 5.1 milliuns. Ina societad privata senza ina garanzia pil deivet hipotecar garantida entras la vischnaunca fuss sfurzada da far pli aultas amortisaziuns, quei ch'ei per ordinari il cass. La situaziun finanziaria cun in cashflow annual da rodond frs. 80'000 lubescha denton sulettamein ina amortisaziun en quell'altezia. In augment dil deivet hipotecar en 30 onns ella summa da frs. 4 milliuns fa negin senn. Ultra da quei eisi probablamein grev d'obtener il consentiment dalla banca persuerter senza che la vischnaunca presta garantias supplementaras. Sco las bancas giudicheschan la Residenza Dulezi SA en 30 onns e sch'ellas pretendan el decuors dils onns buca aunc pli grondas amortisaziuns, savein nus pil mument buca aunc dir.

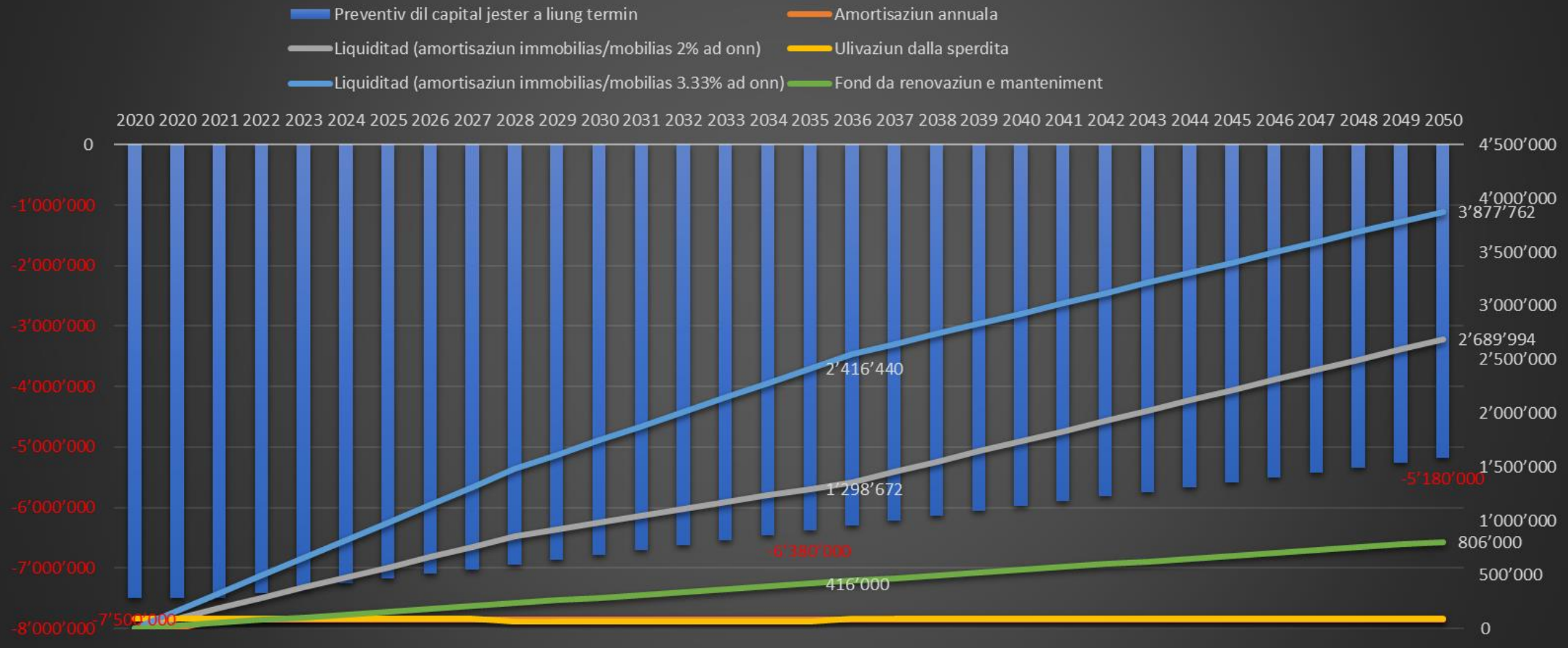
Residenza Dulezi SA - preventiv 2021 (entradas / expensas)

Survesta dallas entradas ed expensas (posiziuns en frs.)	Preventiv 2021 (total)	Schaner	Fevrer	Mars	Avrel	Matg	Zercladur	Fenadur	Uost	Settember	October	November	December
1. Entradas d'affittaziun - localitads	243'900	20'100	20'100	20'100	20'400	20'400	20'400	20'400	20'400	20'400	20'400	20'400	20'400
2. Entradas d'affittaziun - parcadis	15'840	1'320	1'320	1'320	1'320	1'320	1'320	1'320	1'320	1'320	1'320	1'320	1'320
3. Entradas diversas	14'300	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	5'500
Total entradas	274'040	22'220	22'220	22'220	22'520	22'520	22'520	22'520	22'520	22'520	22'520	22'520	27'220
Cuosts fixs	-105'380	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-20'698
Cuosts variabels	-36'100	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'009	-3'009	-3'009	-3'009
Tscheins hipotecars	-46'150	-3'846	-3'846	-3'846	-3'846	-3'846	-3'846	-3'846	-3'846	-3'846	-3'846	-3'846	-3'846
Amortisaziuns	-181'248	-15'104	15'104	15'104	15'104	15'104	-15'104	-15'104	15'104	-15'104	-15'104	-15'104	-15'104
Total expensas	-368'878	-29'656	29'656	29'656	29'656	29'656	-29'656	-29'656	29'656	-29'657	-29'657	-29'657	-42'657
Sperdita annuala	-94'838	-7'436	-7'436	-7'436	-7'136	-7'136	-7'136	-7'136	-7'136	-7'137	-7'137	-7'137	-15'437
Amortisaziuns	181'248	15'104	15'104	15'104	15'104	15'104	15'104	15'104	15'104	15'104	15'104	15'104	15'104
Cashflow	86'410	7'668	7'668	7'668	7'968	7'968	7'968	7'968	7'968	7'967	7'967	7'967	-333
Investiziuns	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortisaziun	-80'000	0	0	0	0	0	-80'000	0	0	0	0	0	0
Free cashflow	6'410	7'668	7'668	7'668	7'968	7'968	-72'032	7'968	7'968	7'967	7'967	7'967	-333

Residenza Dulezi SA - preventiv 2021 (cuosts fixs e cuosts variabels)

Cuosts fixs e cuosts variabels (posiziuns en frs.)	Preventiv 2021 (total)	Schaner	Fevrer	Mars	Avrel	Matg	Zercladur	Fenadur	Uost	Settember	October	November	December
Cuosts fixs	-105'380	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-7'698	-20'698
Pagas (pedel e survigilanza)	-31'980	-2'665	-2'665	-2'665	-2'665	-2'665	-2'665	-2'665	-2'665	-2'665	-2'665	-2'665	-2'665
Segiradas da caussas	-2'760	-230	-230	-230	-230	-230	-230	-230	-230	-230	-230	-230	-230
Prestaziuns da tiarzas persunas (administraziun)	-13'000												-13'000
Cuosts dil survetsch tecnic	-7'000	-583	-583	-583	-583	-583	-583	-583	-583	-583	-583	-583	-583
Abonnements da servis	-15'000	-1'250	-1'250	-1'250	-1'250	-1'250	-1'250	-1'250	-1'250	-1'250	-1'250	-1'250	-1'250
Segiradas d'edifeci	-9'000	-750	-750	-750	-750	-750	-750	-750	-750	-750	-750	-750	-750
Taxas (parcadis)	-1'540	-128	-128	-128	-128	-128	-128	-128	-128	-128	-128	-128	-128
Electricitad dalla pompa dil scaldament	-21'000	-1'750	-1'750	-1'750	-1'750	-1'750	-1'750	-1'750	-1'750	-1'750	-1'750	-1'750	-1'750
Electricitad	-9'600	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800
Taxa d'aua	-3'000	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250
Taxa da dismessa e canalisaziun	-7'500	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625	-625
Cumpart fond da renovaziun	-36'000	-3'000	-3'000	-3'000	-3'000	-3'000	-3'000	-3'000	-3'000	-3'000	-3'000	-3'000	-3'000
Cumpart cuosts accessorics dils affittaders	52'000	4'333	4'333	4'333	4'333	4'333	4'333	4'333	4'333	4'333	4'333	4'333	4'333
Cuosts variabels	-36'100	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'008	-3'009	-3'009	-3'009	-3'009
Ulteriurs cuosts - manteniment e reparaturas	-8'300	-692	-692	-692	-692	-692	-692	-692	-692	-692	-692	-692	-692
Manteniment - contuorn	-10'000	-833	-833	-833	-833	-833	-833	-833	-833	-833	-833	-833	-833
Manteniment - garascha sutterrana	-2'400	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Cuosts da scaldament e cuosts accessorics	-3'200	-267	-267	-267	-267	-267	-267	-267	-267	-267	-267	-267	-267
Cuosts - material da biro	-500	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42
Telefon, internet, porto	-1'500	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125
Cuosts d'administraziun	-3'000	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250	-250
Cuosts - radunonza generala	-200	-17	-17	-17	-17	-17	-17	-17	-17	-17	-17	-17	-17
Cuosts dil post da revisiun	-1'500	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125
Ulteriurs cuosts d'administraziun	-1'500	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125	-125
Cuosts d'informatica	-500	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42	-42
Stampats e publicaziuns	-1'000	-83	-83	-83	-83	-83	-83	-83	-83	-84	-84	-84	-84
Ulteriurs cuosts / activitads	-2'400	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Spesas da banca	-100	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8	-8
-	-141'480	-10'706	-10'706	-10'706	-10'706	-10'706	-10'706	-10'706	-10'706	-10'707	-10'707	-10'707	-23'707

Residenza Dulezi SA Deivets a liung termin

Residenza Dulezi SA - Plan da finanzas 2021-2035

Survesta dil quen da gudogn e spendita (posiziuns en frs.)	Preventiv 2020	Quen 2020	Preventiv 2021	Preventiv 2022	Preventiv 2023	Preventiv 2024	Preventiv 2025	Preventiv 2026	Preventiv 2027	Preventiv 2028	Preventiv 2029	Preventiv 2030	Preventiv 2031	Preventiv 2032	Preventiv 2033	Preventiv 2034	Preventiv 2035	Preventiv 2036
1. Entradas d'affitaziun - localitads	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900	243'900
2. Entradas d'affitaziun - parcadis	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840	15'840
3. Entradas - diversas	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300	14'300
Total entradas	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040	274'040
Cuosts fxs	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380	-105380
Cuosts variabls	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100	-36100
Tscheins hipotecars	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150	-46150
Amortisaziuns	-181248	-181248	-181248	-181248	-181248	-181248	-181248	-181248	-181248	-150000	-150000	-150000	-150000	-150000	-150000	-150000	-150000	-150000
Total expensas	-368'878	-368'878	-368'878	-368'878	-368'878	-368'878	-368'878	-368'878	-368'878	-337'630	-337'630	-337'630	-337'630	-337'630	-337'630	-337'630	-337'630	-368'878
Sperdita annuala	-94'838	-94'838	-94'838	-94'838	-94'838	-94'838	-94'838	-94'838	-94'838	-63'590	-63'590	-63'590	-63'590	-63'590	-63'590	-63'590	-63'590	-94'838
Amortisaziun	181'248	181'248	181'248	181'248	181'248	181'248	181'248	181'248	181'248	150'000	150'000	150'000	150'000	150'000	150'000	150'000	150'000	181'248
Cashflow	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410	86'410
Investiziuns	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Amortisaziun (naven 2021)	0	0	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000	-80'000
Free cashflow	86'410	86'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410	6'410
Preventiv dil capital jester a liung termin	Preventiv 2020	Quen 2020	Preventiv 2021	Preventiv 2022	Preventiv 2023	Preventiv 2024	Preventiv 2025	Preventiv 2026	Preventiv 2027	Preventiv 2028	Preventiv 2029	Preventiv 2030	Preventiv 2031	Preventiv 2032	Preventiv 2033	Preventiv 2034	Preventiv 2035	Preventiv 2036
Preventiv dil capital jester a liung termin	-7'500'000	-7'500'000	-7'500'000	-7'420'000	-7'340'000	-7'260'000	-7'180'000	-7'100'000	-7'020'000	-6'940'000	-6'860'000	-6'780'000	-6'700'000	-6'620'000	-6'540'000	-6'460'000	-6'380'000	-6'300'000
Amortisaziun annuala	0.00	0.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00	80'000.00
Preventiv dalla liquiditad	Preventiv 2020	Quen 2020	Preventiv 2021	Preventiv 2022	Preventiv 2023	Preventiv 2024	Preventiv 2025	Preventiv 2026	Preventiv 2027	Preventiv 2028	Preventiv 2029	Preventiv 2030	Preventiv 2031	Preventiv 2032	Preventiv 2033	Preventiv 2034	Preventiv 2035	Preventiv 2036
Liquiditad (amortisaziun immobilias/mobilias 2% ad onn)	0	94'838	189'676	284'514	379'352	474'190	569'028	663'866	758'704	853'542	917'132	980'722	1'044'312	1'107'902	1'171'492	1'235'082	1'298'672	1'362'262
Ulivaziun dalla spendita	94'838.00	94'838.00	94'838.00	94'838.00	94'838.00	94'838.00	94'838.00	94'838.00	94'838.00	63'590.00	63'590.00	63'590.00	63'590.00	63'590.00	63'590.00	63'590.00	63'590.00	94'838.00
Preventiv dalla liquiditad	Preventiv 2020	Quen 2020	Preventiv 2021	Preventiv 2022	Preventiv 2023	Preventiv 2024	Preventiv 2025	Preventiv 2026	Preventiv 2027	Preventiv 2028	Preventiv 2029	Preventiv 2030	Preventiv 2031	Preventiv 2032	Preventiv 2033	Preventiv 2034	Preventiv 2035	Preventiv 2036
Fond da renovaziun e manteniment	0	26'000	52'000	78'000	104'000	130'000	156'000	182'000	208'000	234'000	260'000	286'000	312'000	338'000	364'000	390'000	416'000	442'000
Attribuziun al fond da renovaziun	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000	36'000
Grondas investiziuns e manteniments	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000	-10'000

3. Posiziun dalla suprastonza communal

La Residenza Dulezi ei ina purschida che sedrezza ell'emprega lingia a nossa populaziun e possibilitescha a senioras e seniors da passentar la sera dalla veta aschi ditg sco pusseivel a Tujetsch. Buna-mein tuttas habitaziuns ella Residenza Dulezi ein schadas vi a tscheins. Quei ei in clar indezi che quella purschida ei dumandada. Sch'ins pren la structura dalla populaziun dalla vischnaunca da Tujetsch sut la lupa, savein nus constatar ch'ina gronda part secatta ella vegliadetgna da sur 60 onns, aschia che quella purschida vegn era egl avegnir buca a piarder sia muntada.

95% dallas aczias dalla Residenza Dulezi SA s'audan alla vischnaunca da Tujetsch. La Residenza Dulezi SA ei buca habla da financiar las amortisaziuns ell'altezia fixada e far reservas annualas pil project da sanaziun senza il sustegn finanziar dalla vischnaunca da Tujetsch. Ord vesta dalla vischnaunca sco acziunara principal eisi da grond interess che la Residenza Dulezi SA sa menar in quen da menaschi adequat ed ei pli tard buca cunfrontada cun problems finansials.

La suprastonza communal propona unanimamein da conceder ina garanzia da deficit alla Residenza Dulezi SA. Cheutras seresultan per la vischnaunca cuosts annuals da rodund frs. 100'000.00. Igl ei previu da risguardar mintgamai quels cuosts el rom dil preventiv.

La suprastonza communal spera ch'il cussegl da vischnaunca e la radunonza da vischnaunca dettien il consentiment per la garanzia da deficit, aschia che la Residenza Dulezi SA ei habla da curclar las amortisaziuns annualas fixadas, da far reservas annualas pil fond da renovaziun e sa cheutras metter d'in maun annualmein ils mieds liquids necessaris pil project da sanaziun. Las finamiras principalas ein la fin finala da saver porscher il habitar assistiu alla populaziun a liunga vesta e da segirar la finanziaziun per la sanaziun dalla Residenza Dulezi ch'ei preveda en 30 onns per nos vegnentsuenter.

4. Proposta

La suprastonza communal propona al cussegl da vischnaunca.

a) da conceder ina garanzia annuala da deficit (rodund frs. 100'000) alla Residenza Dulezi SA.

La garanzia da deficit ei valeivla naven digl onn da gestiun 2020.

La fatschenta vegn aunc suttamessa alla radunonza communal.

Suprastonza communal

President communal
Martin Cavegn

Menader center communal
Simon Collenberg

Vischnaunca
Tujetsch

Cussegl da vischnaunca
05-2020/2023

Concept da realisaziun per ina pratica da miedi a Tujetsch

Messadi

dalla suprastonza communal a al cussegl da vischnaunca

Preziau president
Preziadas cusseglieras
Preziai cussegliers

1. Situaziun da partenza

Per motivs da simplificaziun vegn per gronda part la fuorma masculina «il miedi» duvrada en quei messadi. Quei excluda denton buca las medias ni ina cuminonza da miedis.

Igl onn 2023 va nies miedi dr. Andreas Fischbacher en pensiun. Tochen oz ha el buca anflau in/a successur/a per sia pratica. Il provediment medicinal en vischnaunca ei da gronda impurtonza pil beinstar dalla populaziun e dils hosps.

Enteifer ils davos decennis ei la vischnaunca da Tujetsch sesviluppada ad ina enconuschenta regiun da vacanzas. Rodund 1300 personas habiteschan actualmein a Tujetsch. Ultra da quei visetan numerus hosps la destinaziun Sedrun/Mustér, cunzun duront la stagiun aulta. Il survetsch medicinal ei ina purschida che sedrezza als habitonts da Tujetsch ed als hosps da vacanzas. La pratica da miedi survescha oravontut tier biars accidents che capetan regularmein els territoris da skis sco emprem post d'agid.

Il maletg empalont che la vischnaunca ha elaborau igl onn 2015 cuntegn pliras finamiras. In da quellas preveda che la vischnaunca procura per las differentas purschidas el sector da sandad. La pratica da miedi s'auda tier quei spectrum da purschidas. Damai che dr. Andreas Fischbacher va prest en pensiun, ha la suprastonza communal decidu da prender enta maun la tscherca d'in/a successur/a culla finamira da saver garantir il provediment medicinal da basa era egl avegnir a Tujetsch. Secund la cussegliaziun dils responsabels da Grisomed eisi numnadamein pli sempel da cattar in/a miedi/a ni ina cuminonza da miedis cun l'intenziun da menar ina pratica comunabla sche la vischnaunca sustegn il miedi tier quella sfida.

La suprastonza communal ha elaborau in concept da realisaziun per la pratica da miedi a Tujetsch. Il concept cumpeggia differentas variantas, co il survetsch medicinal sa vegnir garantius egl avegnir. Ils pli impurtonts puncts dil concept ein descrets en quei messadi. Ulteriuras informaziuns anfleis Vus el concept ch'ei aschuntaus tier il messadi. Il concept ei il document da basa cun il qual la suprastonza communal vegn ad ir alla tscherca d'in/a miedi/a ni da personas che vulan menar ina pratica comunabla.

2. Spazi dil program pil baghetg - variantas

La pratica da miedi s'auda a dr. Andreas Fischbacher e secatta el center dil vitg da Sedrun. Andreas Fischbacher ei promts da vender ina part ni perfin igl entir baghetg ad in/a successur/a ni alla vischnaunca. Il liug dalla pratica ei ideals ed ademplescha tut ils impurtonts criteris. La pratica dispona d'avunda parcadis ed ina entrada separata per l'ambulanza. Il helicopter sa medemamein setschentar senza problems ella vischinonza dalla pratica, quei ch'ei tier cass urgents irremissibel. La buna infrastruttura ed il bien liug dalla pratica han perschuidiu la suprastonza communal dad elavurar in concept che preveda l'utilisaziun dil baghetg existent da dr. Andreas Fischbacher sco pratica da miedi e/ni per ulteriuras purschidas.

A vesta dall'utilisaziun dil baghetg dad Andreas Fischbacher ein pliras variantas vegnidadas elavuradas. En quei capetel vegnan quellas explicadas el detagl.

Varianta – plaunterren

Tier quella varianta eisi previu da cumprar sulettamein la pratica che secatta el plaunterren sco era da modernisar quella. Ils cuosts per la cumpra dalla pratica ed ils 5 parcadis muntan a frs. 600'000. Vitier vegnan ils cuosts da renovaziun ch'ei calculai cun frs. 400'000.00.

Varianta – plaunterren e plaunsura

La secunda varianta preveda la cumpra dil plaunterren e dil plaunsura. Cun modernisar la pratica ed adattar il program da spazi fuss ei pusseivel d'offerir novas purschidas, per exempel fisioterapia eav. ni

ina pratica communabla cun ina apoteca. La cumpra dil plaunsura ed in parcadi ei calculada cun frs. 390'000. Per la sanaziun eisi da quintar cun cuosts ella summa da frs. 300'000.

Varianta – entir baghetg

Tier la tiarza varianta vegn ina cumpra digl entir object en damonda. La habitaziun da 6.5 combras cun in parcadi vegn offerida per in prezi da frs. 1'000'000. Ils cuosts per la cumpra dallas garaschas muntan a frs. 50'000.

La tabella cheusut lubescha ina cumparegliaziun dallas differentas variantas.

varianta (frs.)	cuosts - cumpra	cuosts - renovaziun	cuosts totals
plaunterren e 5 parcadis	600'000	400'000	1'000'000
plaunsura ed 1 parcadi	390'000	300'000	690'0000
habitaziun da 6.5 combras ed 1 parcadi	1'000'000	0	1'000'000
duas garaschas	50'000	0	50'000
Cuosts totals	2'040'000	700'000	2'740'000

3. Models da fatschenta

En quei capetel vegnan ils avantatgs ed ils disavantatgs dils dus models da fatschenta descrets cuortamein.

Pratica da miedi singula

Il grond avantatg d'ina tala pratica ei ch'in/a miedi/a sa decider en atgna reschia sur dils differentes affars. Quei possibilitescha ad el/ella da prender spert e sin cuorta via decisiuns.

Ch'il miedi ha d'esser bia presents ei da taxar sco in grond disavantatg. Plinavon sto el purtar sez l'entira responsabladad pil menaschi, quei ch'ei cumbinau cun ina certa resca finanziaria.

Pratica da miedi communabla

Las sinergias professionalas che seresultan en ina pratica communabla ein da valetar sco il grond avantatg da quei model da fatschenta. Il miedi ha la pusseivladad da sebrattar cun ses collegas. Ultra da quei sa el profitar da dapli temps da ruaus, damai ch'il menaschi succeda cun plirs miedis. Quei vegn la fin finala tut dabien als pazients. La pratica communabla vegn era giudicada sco in meglier model che la pratica singula quei che pertucca la rendita e las sinergias economicas.

En cumparegliaziun cun ina pratica communabla ein las vias da decisiun pli liungas tier ina pratica communabla. La responsabladad pil menaschi vegn partida da pliras personas. Quei ei tier damondas el connex cul personal magari ina sfida.

4. Gestiu dil menaschi

Per la gestiun dil menaschi dat ei plirs models. En quei capetel vegnan quels explicai cuort.

In/a miedi/a (interpresa singula)

Cunquei ch'ils mieds finansials per la cumpra d'ina pratica ein savens buca avon maun, savess la vischnaunca comprar igl object e schar vi a tscheins quel ad in/a miedi/a che meina la pratica sur sesez. Pli paucas rescas finansialas ch'in/a miedi/a ha da purtar - pli tgunsch ch'el ei promts da menar sur sesez ina pratica.

Societad da menaschi (miedi/a)

Il miedi fundescha ina societad da menaschi ed ei engaschus tier quella sco in collaboratur. La resca finansiala ei aschia ord vesta dil miedi pli pintga.

Societad da menaschi dalla vischnaunca

La vischnaunca Tujetsch fundescha ina societad da menaschi e meina la pratica en atgna reschia. Il miedi vegn engaschus sur in contract da lavur. Per la vischnaunca seresultan cheutras cuosts per la fundaziun dalla societad, cuosts da sanaziun e cuosts da menaschi. Cun las entradas eisi pusseivel da curclar ils cuosts e far las reservas necessarias.

*Silla **pagina 30** dil concept per la realisaziun d'ina pratica da miedi a Tujetsch ei il plan da gudogn e sperdita per las differentas variantas veseivels.*

5. Proxims pass

La suprastonza communal ha fixau ils suandonts pass per la tscherca d'in/a miedi/a e la surdada dalla pratica.

Emprem quartal 2021: Il concept per la realisaziun d'ina pratica da miedi vegn suttamess al cussegl da vischnaunca per approvaziun.

Naven dil secund quartal 2021: La suprastonza communal va comunablamein culs responsabels da Grisomed alla tscherca d'in miedi. Sco document da basa per quella tscherca survescha il concept per la realisaziun d'ina pratica da miedi.

Tochen quart quartal 2021: Il miedi suttascriba ina declaraziun d'intenziun, ch'el ei promts da vegnir a Tujetsch sco miedi da casa.

Emprem quartal 2022: La suprastonza communal suttametta la fatschenta als gremis politics. Silsuent succeda la cumpra dil baghetg da Andreas Fischbacher.

Emprem e secund quartal 2022: Lavurs da renovaziun vid il baghetg.

Tierz quartal 2022: La nova pratica da miedi vegn prida en funcziun.

Sco εμπrem ha il cussegl da vischnaunca da tractar il concept per la realisaziun d'in pratica da miedi. Suent ch'il cussegl ha dau glisch verda pil concept, sa la suprastonza communal ir alla tscherca d'in miedi. Tier quell'incarica vegn la suprastonza a collaborar stretgamein cun ils responsabels da Grisomed. Igl ei previu da publicar inserats sin pliras paginas d'internet sco era en gasettas dil fatg. Cura ch'il miedi ha suttascret in contract (*declaraziun d'intenziun*) ch'el ei promts da praticar sco miedi da casa a Tujetsch, vegn la fatschenta suttamessa als gremis competents. Suent ch'ils gremis han tractau la fatschenta (*per exempel - cumpra dil baghetg entras la vischnaunca*) e dau ils consentiments basigneivels, ei la procedura politica terminada. Allora san las lavurs da renovaziun vegnir lantschadas. Igl ei previu ch'il niev miedi sa prender en funcziun la nova pratica el decuors dil tierz quartal 2022.

6. Posiziun dalla suprastanza communal

La vischnaunca da Tujetsch sesanfla en ina regiun periferica. Il provediment medicinal da basa ei ina purschida fundamentala per las persunas indigenas sco era pils hosps. Oravontut per persunas pli passadas eisi impurtont ch'il miedi da casa secatta ella vischinonza, damai ch'el ei ina impurtonta persuna da confidanza per quella gruppa. Denton era per l'ulteriura populaziun e pils hosps eisi pli pratic ed amicablel, sch'els san visitar il miedi da casa a Tujetsch e ston per quei buca bandunar la vischnaunca. Piarder quella purschida fuss ina gronda sperdita per la vischnaunca, quei ei era a vosta dall'attractivitat. La suprastanza communal vegn a far tut siu pusseivel per salvar vinavon ina pratica da miedi a Tujetsch.

Il concept ei igl emprum pass silla via alla tscherca d'in miedi. Tenor las determinaziuns dalla constituiziun communal fuss la suprastanza communal buca obligada da suttametter quei concept al cussegl da vischnaunca per approvaziun. Per la suprastanza communal eisi denton impurtont che quei concept vegni sancziunau dil cussegl da vischnaunca. La suprastanza communal vul numnadamein saver, sch'il cussegl va d'accord cun quei agir, aschia ch'ella sa tenor basegns adattar quel e silsuenter instradar las proximas lavurs.

7. Proposta

La suprastanza communal propona al cussegl da vischnaunca.

- a) **d'approbar il concept da realisaziun per ina pratica da miedi a Tujetsch ed igl agir definau.**

Suprastanza communal

President communal
Martin Cavegn

Menader center communal
Simon Collenberg

Aschunta:

- Concept da realisaziun per ina pratica da miedi a Tujetsch